

comité's het uitdrukte, 'korte wittebroodsweken',¹ die met veel onrust gepaard gingen, vooral doordat jeugdige nationalisten er hier en daar in waren geslaagd, zich van de wapens van de Veldpolitie meester te maken.

Het diepst werd de teleurstelling der nationalisten op Oost-Sumatra en in Atjeh.

In beide gebieden was van januari tot midden maart '42 door Indonesiërs veel gesproken over de door de Japanners geïnspireerde uitzendingen van Radio Penang (Malakka), waarin aan de Indonesiërs beloofd was dat zij, zodra de Japanners arriveerden, baas in eigen huis zouden worden. Toen de Japanse troepen op 13 maart Medan naderden, vormde zich ter plaatse dan ook een optocht van inheemsen om hen te verwelkomen. Die optocht werd door de Japanners met geweervuur uiteengedreven en toen de inheemse nationalist die hem had georganiseerd, de volgende dag in een te Medan belegde bijeenkomst een lange toespraak wilde houden teneinde de Japanner Sahei Masoeboetsji (aan wie majoor Foedjiwara de vorming van de F-organisatie had overgedragen en die met de Japanse troepen bij Medan was geland) te bedanken voor de bevrijding van Indonesië, werd hij, aldus de Britse historicus Anthony Reid², door Masoeboetsji onderbroken die hem zei dat alle aanwezigen geen andere taak hadden dan een armband met een F om te doen en aan het werk te gaan om arrestaties te verrichten, auto's in beslag te nemen en sympathie voor de Japanners op te wekken. De aanwezigen sloegen aan de slag, maar toen Masoeboetsji daags daarna naar Atjeh vertrokken was, maakte de *Kenpeitai* spoedig een einde aan het optreden van de leden der F-organisatie; enkele leden die zich aan plunderingen te buiten waren gegaan, werden publiekelijk onthoofd en toen de F-organisatie op heel Sumatra op 20 april door de Japanners ontbonden werd, hadden dezen in Medan voor hun bestuur niet enig nationalistisch comité ingeschakeld maar de sultan van Deli die met zijn fabuleuze rijkdom en door de steun die hij steeds aan het Nederlands gezag en het Nederlandse bedrijfsleven had gegeven, steen des aanstoots was geworden voor de nationalisten, wier *Komitee Indonesia* vergeefs op zijn afzetting had aangedrongen.

Zo ook in de aardolie-wingebieden benoorden Medan. In Pangkalanbrandan werden de binnenrukkende Japanners begroet door demonstranten die 'Weg met de sultans!' riepen.³ Niets daarvan. Precies zoals zij op Malakka gedaan hadden, schakelden de Japanners ook hier bij het

¹ Aangehaald in Kanahale, p. 258. ² Anth. Reid: *The Blood of the People. Revolution and the End of Traditional Rule in Northern Sumatra* (1979), p. 92. ³ A.v.